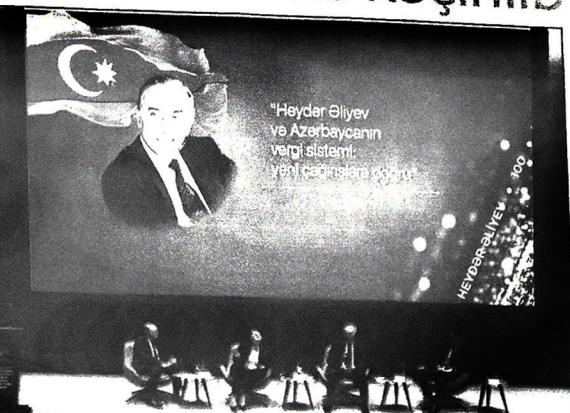

"Heydər Əliyev və Azərbaycanın vergi sistemi: yeni çağrıqlarla doğru" mövzusunda konfrans keçirilib

Fevralın 10-da İqtisadiyyat Nazirliyinin inzibati binasında ümummilli lider Heydar Əliyevin anadan olmasının 100 ilik yubileyinə həsr edilmiş "Heydar Əliyev Aşərbaycanın vergi sistemi: yeni çağırışlara doğru" mövzusunda konfrans keçirilib. Tədbirə İqtisadiyyat Nazirliyinin və nazirlik yaninda Dövlət Vergi Xidmətinin rəhbərliyi, millət vəkilli, dövlət qurumlarının, ali təhsil müəssisələrinin, sahibkarların ictimai birləşkənlərinin nümayəndələri, iş adamları və media təmsilçiləri qatılıblar. Konfransın açılış mərasimində ümummilli lider Heydar Əliyevin xatirəsi bir dağılıqlı sükütlə yad olunub, Ulu Öndər haqqında film nümayiş etdirilib. Tədbir iştirakçılarının salamlayan Dövlət Vergi Xidmətinin (DVX) rəisi Orxan Nəzərlini təklifi ilə Türkiyədə baş vermiş güclü zəlzələ nəticəsində həlak olanların xatirəsi bir dağılıqlı sükütlə yad olunub.

**“Öten il dövlət büdcəsinin galirlərinin
50 faizi qeyri-neft-qaz sektorу
hesabına formalaşıb”**

**"Müasir vergi sisteminin fundamental
asasları ümmükmilli lider
Heydar Əliyevin birbaşa təşəbbüsü
ilə yaradılıb"**

dəstəklənməsi prosesində fəal iştirakçı olduğunu söyləyan Xidmət rəisi alava edib ki, ötən il dövlət büdcəsində vergi xələdolmalarının tamini edilmiş, vergi ödəyicilərinə xidmətlər çeşidinin və biznesin fəaliyyətinə effektif vergi nəzarətinin qurulmasında rəqəmsallaşmanın genişləndirilməsi vergi orqanlarının fəaliyyətinin başlıca prioritetlərini təşkil edib. İqtisadi artımın barəsində vergi təsviq alətləriindən fəal istifadə edilib. Bütövlikdə, dünya enerji bazarlarındakı alverişli qiymət konyukturu, eyni zamanda qeyri-neft sektorlarında müsbət hələ olunan müsbət dinamika, biznesin fəaliyyətyində saffallama prosesinin davam etməsi şəraitində Dövlət Vergi Xidmətinin üzərinə düşən fiskal höndürliklərin icrası təmin edilib. 2022-ci ildə ümumilikdə Dövlət Vergi Xidmətinin üzərinə düşən fiskal yiğimlərin həcmi 21 mld. ₼10,2 mln. manat təşkil edib ki, bu da ölkə üzrə bütün fiskal yiğimlərin 78,9 faizi təşkil edir.

**"Aparılan islahatlar nəticəsində
iqtisadiyyat dinamik
inkisaf edir"**

"Dünyada baş veren prosesler Azarbayanca da manfi taşış göstərə bildirdi, ancak qabaqlayıcı tədbirlər görərək bunun qarşısını ala bildik".
Bu fikirləri Milli Məclisin İqtisadi siyaset

sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü, akademik Ziyad Samadzadə "Heydər Əliyev və Azərbaycanın vergi sistemini inşa etmək üçün çağırışları doğur" mövzusundan keçirilən konfransda sösləndirmiş, qeydi etmişdir ki, 1993-cü il oktyabrın 10-də keçirilən andırmə mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev çıxış edərkən demişdir:

"...İqtisadiyyat, demek olar, tamamıyla
dağılmış ve bu da respublika vatandaş-

larının rifahının aşağı düşmesine gatırıb çıxarmışdır. Yoxsulluq, işsizlik seviyəsi dəfəslər artmışdır. Biz galəcək işimizdə bir tərəfdən yaranmış səildən səməralı istifadə etmək, digər tərəfdən isə yeni iqtisadi islahatlar aparmaq yolu ilə bazar iqtisadiyyatına keçmək istiqamətində hərəkat etmaliyik. Bu yol çatin, ağır yoldur. On illər boyunca yaranmış iqtisadi-sosial sistemdən sar-

bəst iqtisadiyyat sisteminə keçmələ bőyük çətinliklərlə bağlıdır. Bu sahədə son illərdə buraxılan sohvələr vəziyyəti dəhada gərginləşdirilmişdir. Ancaq biz bu yolda etməliyik, başqa vol vəxdur. Bu iş

Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatına, əmənələrinə uyğun olaraq təşkil edilməlidir. Bu yola keçərkən əlimizdə

olan iqtisadi potensialdan səmərəli istifadə etməliyik, onun bundan sonra dağılışmasında yox vermeməliyik. Cəlbişəliyik ki, bù potensial bütün Azərbaycan xalqının sarvəti kimi bundan sonra da respublikamızın bütün vəzəndəşərinin, bütün təbaəğaların həyat larının yaxşılaşması üçün şərait yaratınsın".

Z.Samadzada Heydər Əliyevin 1994-cü il sentyabrın 20-da "Öşrin müqaviləsi"ni imzalamaşmasında mərasimində çıxışında da bəzi məqamları da diqqət etdi: "Azərbaycanda neftin sonayə üsulu ilə istehsalına başlığı vaxtdan indiyədik ölkəmizin ərazisində yerin təkindən quruda və suda 1 milyard 325 milyon ton neft çıxarılmışdır. Xəzərin Azərbaycana aid hissəsində 45 ilə 400 milyon ton neft hasil edilmişdir. Bu mündəddə eyni zamanda 400 milyard kubmetradək qaz çıxarılmışdır. Bütün bunlar böyük nailiyyətlərdir və göləçəkdə Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatının, neft sanayisinin inkişaf üçün böyük asas və təməldir.

Biz ötən dövrlərdə nə qədər çox neft çıxarsaq da, nə qədər böyük nailiytlər əldə etsək də, bir həqiqəti nəzərə çarpdırımlıçı, ki, son vaxtlaradək, yanında Azərbaycanın müstəqilliyi əldə olunan dövrədə xalqımız heç vaxt öz tabii sarvətlərinin sahibi olmamışdır. 1920-ci ilə qədər neftimiz ham xaricisi neft şirkətləri tərəfindən, ham də Azərbaycanın öz sahibkarları tərəfindən hasil edilsə də, Azərbaycanın, xüsusən Bakının inkişafı üçün böyük işlər görülsə də, xalq burjuvarların sahibi deyildi".

Daha sonra respublika röhbarı bildirmişdi ki, "1920-ci ildən başlayaraq, Azerbaycanın hayatı çox böyük dayışılıklarla bəzənmişdir. Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf etdirilmiş, respublikada nəhəng sonayə potensialı, elmi potensial yaradılmış, neft sanayi-miz böyük tarixi yola keçmişdir. Ancaq yənə da Azerbaycan özərinin yeganə və tam sahibi olmuşdur. Büttün bu sərvətlərimiz özümüza yox, sovet dövlətinə məxsus olmuşdur. İndi isə biz yeni bir mərhələdə yaşayırıq. Bu mərhələnin isə asas fərqləndirici xüsusiyyəti odur ki, Azerbaycan Respublikası müstəaqil dövlətlərdir. Azerbaycan xalqı öz təbii sərvətlərinə sahibidir. Bu

sərvətlərdən necə istifadə edilməsinə xalqımızın özü sərbəst surətdə müəyyənləşdirir.
Həydar Əliyev Nəst vataqlarımızın mü-

Heydar Əliyev Nəfər qızı üçün...
Tərək işləməsi haqqında Azərbaycan
Dövlət Neft Şirkəti ilə xarici ölkələrin
aparıcı neft şirkətləri arasında aparılan
danişmaların məhiyyəti, meydana çıxan
cətinliklər, onların həlli ilə bağlı olaraq
olan razılaşmalarla döqqəl cəlb edərək de-
mişdi: "Xarici ölkələrin zəngin tacirba-
lı böyük neft şirkətlərinin Azərbaycan
neftinə maraqlı təbii haldır və biz bunu
məmənunluğunu qəbul etmişik. Elə özü-
müz də buna böyük maraq göstərmmişik
və göstəririk".

arzraq ehtiyyatları sünî yolla ticarətin xeyriyin payları, istehsalın genişləndirilməsinə maraq azalır, asan pul qazanmaq məyli hər yerde adı hal alır. 1994-cü ilin yanvarında dollar 285 manata, aprelərdə 500, iyundə 1100, avqustda 1280, sentyabrın ortalarında 1700, oktyabrın 10-da isə 2000, indi dekabr ayında 4500 manata bərabər olmuşdu. Manaflı mazənənin bu qadər kasıknı aşağı düşməsi pul-kredit siyasetinin ific ol-

masından xəbər verirdi. Vəziyyət həqiqətən çox ağır idi. İflic vəzüyyətinə düşmüs iqtisadiyyat bərpa etmək üçün maliyyə-vergi, bank sisteminde ciddi isləhatlar aparılmalı, düşünlümüş bütçə siyaseti yeridilməli, dörd rəqəmi inflasiyanı cilovlamaq tələb edildirdi.

Bu mosola ilə bağlı Heydor Əliyev narahatlıqla qeyd edirdi: "Respublikamızın iqtisadiyyatında vəziyyət o dərəcədə ağır idi ki, işləyinlər vaxtında maaş vermək də ciddi problemlərə çevrilmişdi. Amma bu problemin həllində də artıq müsbət miyyətlə özünü göstərir. Siz Moskva televiziyanı baxırıñız, görürsünüz ki, maaşları 3 ay, 4 ay, 5 ay verilməməsi, pulun oradan götürülüb buraya, buradan götürülüb oraya gəndərləməsi haqqında hər gün danışırlar. Mən demək istəmirəm ki, bizañda hər şey yaxşıdır. Mən daim maraqlanıram bizim maaşlarla, pensiyalarla alaqladıq borclar bir aylıqdır. Yaxşı oları ki, hər ayını vaxtında verilsin. Buna da çalışmaq lazımdır. Rusiya televiziyanına baxırıñ, Başqalarına baxsaq, bəlkə oradakı vəziyyəti də biliarıñ. Rusiya televiziyanından aldığımız məlumatma baxanıza bizim bu sahada işlərimizi müsbət qiymətləndirmək lazımdır".

Azərbaycan hökuməti Maliiyyə Nazirliyi, Milli Bank, beynəlxalq maliyyə qurumları ilə amakəndlik etməli, milli maraqları nəzərə almaqla azad bazar müənasibələrini formalşdırımalıdır. id. Maliiyyə, vergi, bank strukturundan aparılan islahatların əlaqələndirilməsi qanunvericiliyin, ölkədə alverişli investisiya mühitinin yaradılmasına öz müsbət təsirini göstərdi.

Bu barədə Heydər Əliyevin 1998-ci ilda dediyi fikirləri səsləndirməyi vacib hesab edirəm: "Azərbaycanda iqtisadiyyat, maliyyə, bank sahəsində görünlən işlər, aparılan islahatlar, avvala, ardıcıl xarakter daşıyır, mütəmadi xarakter daşıyır və

dünya tacribasına esaslanır, dunyanın iqtisadi cəhdən inkişaf etmisi ölkələrinin maliyyə sistemlərinin, bankları-nın tacribasına esaslanır. Bu gün mər-
bəyan edirəm ki, Azərbaycan bu yolla
bundan sonra da gedəcək, Azərbaycan-
da maliyyə bank sistemi ilə inkişaf
edəcək və bunların hamısı Azərbayca-
nın iqtisadiyyatı ilə ahəngdar sırasılı
inkişaf edəcəkdir. Bunu deməyə monim
əsasım var. Cünki son illarda aparılan
islahatlar - iqtisadi islahatlar, bank-ma-
liyyə sistemində aparılan islahatlar ar-
tıq öz nəticələrini verir və Azərbaycan-
da həm iqtisadiyyatın inkişafını, həm

İQTİSADİYYAT

4

sabit valyuta bazarını təmİN edir, həm də insanların rıfah halını yaxşılaşdırır". Görülmüş sistemli tədbirlər naticasında ölkə iqtisadiyyatının dinamikasında müsbət möyillər güclənləridir. Bununla əlaqədər Ulu Öndər Heydər Əliyevin ötən əsrin sonlarında dediyi bir fikri qeyd etmək istədim: "Bilirsiz, sada Azərbaycan vətəndaşına buna çox açıq sözələ, obyektiv baxmalıdır. Sada Azərbaycan vətəndaşı tədricon fayda götürür. Belə təsəvvür etmək olmaz ki, elə bir gün yetişəcək ki, sada Azərbaycan vətəndaşına göydən, yaxud kimdən içərisində, na bilim, na qədərsə pul, yağ və digər şəyələr olan bağlama galəcəkdir. Bilirsiz, indi bizi nədir, hər ay sada Azərbaycan vətəndaşına praktiki olaraq xeyir götürür. Bu, reallıqdır. Siz ətrafa nəzər salın, görün, beş il, üç il avval necə idi, indi Azərbaycanda vəziyyət necədir?

Manat sabitidir. 1994-cü ildə inflasiya 1600 faiz idi, indi isə inflasiya yoxdur. Rusiyada baş verənlər bizi çox narahat edir – bu, Azərbaycana da mənfi təsir göstərə bilərdi. Bütün tədbirlər göründü, bunun qarşısını aldıq, yol vermadık. Bax, bu, Azərbaycan vətəndaşının götürdüyü konkret, praktiki faydalıdır. İslahatlar keçirilir, iqtisadiyyat inkişaf edir. Ötən illərdə sənayecə kənd təsərrüfatı istehsalı hər il 10, 15, 20, 25 faiz aşağı düşürdü. İndi isə təkəcə son sakız ayda sənayedə artım 0,9 faiz olmuşdur. Bu, isə olsalar, hər haldə artımdır, azalma deyildir. Bizim konkret planlarımız, programlarımız var. Neft və qaz yataqlarının işlənilməsinə dair proqramı ardıcıl olaraq həyata keçirərkən iqtisadiyyatın və xalqın rıfah halının yüksəlişini təmin edəcəyik".

Mon öz çıxışımı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2003-cü ildə anlıtlıq morasimində dediyi aşağıdakı sözlərlə bitirmək istəyirəm:

"Heydər Əliyevin siyasəti Azərbaycana böyük uğurlar gatırıbdır. Bütün sahalarında Azərbaycan inkişaf edir, uğurlar qazanır. Azərbaycan beynəlxalq alanda özüne layiq yerini tutu bilibdir, Azərbaycanın nüfuzu artırıbdır. İndi Azərbaycanla hesablaşırıqlar, Azərbaycana hörmət edirlər. Regionda bütün beynəlxalq, iñiqiyası layihələr Azərbaycanın işləşir. İllə, onun milli maraqlarının nəzərə alınması ilə həyata keçirilir.

Ancaq bütün bunları həyata keçirmək və Azərbaycana qüdrəti dövlətə çevirəmək üçün, an başlıcası, ölkədə Heydər

Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdən çıxış edərək man Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasetə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm". Və bu sözələr həyata öz təsdiqini tapdı. Noyabrın 8-də Şuşanın işğaldan azad edilmiş ilə bağlı xalqa müraciət edən zaman Prezident dedi: "Mən bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşısında baş yadım. Ürəyində dedim, xoşbəxt adamam ki, ki, vəsiyətini yerinə yetirdim..."

Canab İlham Əliyev təkcə Prezident kimi deyil, həm də bir oğul kimi də öz üzərinə böyük məsuliyyət götürmüştə. Və o, həm atəsi vəsiyətini, həm də Prezident andını yerinə yetirdi. Tam əmənliklə demək olar ki, aylar, illor keçəcək, Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının galəcəyi haqqında abdiyəşir ideyələri müstəqil dövlətimizin işqli goləcəyini təmin edəcək.

"Vergi yiğimlarının artmasının səbəblərindən biri də vətəndaşın dövlətə olan inamıdır"

"Vergi yiğimlarının artmasının səbəblərindən biri də vətəndaşın dövlətə olan inamıdır. Bu inamın əsasında isə Prezident İlham Əliyevin apardığı siyaset dayanır".

Bunu Milli Məclisin iqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitasının sadri Tahir Mirkılışlı "Heydər Əliyev və Azərbaycanın vergi sistemi: yeni çağışlırla doğru" mövzusundan keçirilən konfransda deyib. T.Mirkılışlı qeyd edib ki, bu gün dövlət bütçəsinin galirlərinin 44 faizindən çoxunu vergi daxilolmaları təşkil edir. "Bunun yənəsi, Dövlət Vergi Xidmətinin qarşısında çox ciddi vəzifələr dayanır".

Komitə sadri bildirib ki, hazırda iqtisadiyyatın rəqəmsallaşdırılması vergi bazasının müsyəyan edilməsi yolunda müsbət nəticələrə səbəb olub: "Bu gün Azərbaycanda azadolmalar yığınla-

gi məbləğinin təxminən 50 faizi həcmindədir. Amma dünyada iqtisadçılar arasında belə bir fikir var ki, azadolmaların ünvanlı yardımının artırılması daha effektiv olur. Bu istiqamətdə də araşdırma aparırlar". T.Mirkılışlının sözlərinə görə, Dövlət Vergi Xidmətinin tətbiq etdiyi alətlərin böyük əksariyyəti Vergi Məcləsinin təkmilləşdirilməsini zəruri edir: "2000-ci ildə qəbul edilən Məclələ o zaman vergi orqanının fəaliyyətindən daha irəlildi id. Amma bu gün iqtisadiyyat Nazirliyi və Dövlət Vergi Xidmətinin həyata keçiridiyi alətlər artıq Məcləsinin təkmilləşməsinə ehtiyac yaradır".

"Şəffaflaşdırma işləri, yoxlamaların sayının minimuma endirilməsi sahibkarlıq mühitini yaxşılaşdırır"

"Bugünkü müasir vergi sistemini məhz ümummilli lider Heydər Əliyev yaradıb. Onun apardığı siyasetin nəticəsi olaraq, Azərbaycanda vergi qanunvericiliyi yaradıldı və vergi inzibatiqlər formalaşdırıldı".

Bunu iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Ələkbərov "Heydər Əliyev və Azərbaycanın vergi sistemi: yeni çağışlırla doğru" mövzusundan keçirilən konfransda deyib. S.Ələkbərov bildirib ki, aparan şəffaflaşdırma işləri, yoxlamaların sayının minimuma endirilməsi və digər tədbirlər ölkədə sahibkarlıq mühitinin ildən-ila yaxşılaşdırıcı və vergi daxilolmaları artmağa başladı: "1990-ci illərin əvvəlində vergi daxilolmaları sahəsində vəzifələr yaxşı deyildi, vergidən yayınma kütləvi hal almışdı. Daha sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında aparan siyaset nəticəsində vergi daxilolmaları getdiyəcək artımağa başladı və 2004-cü ildə 1 milyard manatlıq barəyi keçdi. 2022-ci ildə isə dövlət bütçəsinə 15,5 milyard manat həcmində vergi daxilolması təmin edilib. Lakin arxayınlasmaq olmaz. İqtisadiyyatımızda aparan İslahatları, eləcə də mövcud potensialın İslahatları, eləcə də nəzərə alaraq, çox işlər görməliyik".

"Rəqəmsallaşma iqtisadi artıma böyük töhfə verir"

"Rəqəmsallaşma ölkənin böyük və kiçik olmasına fərqi aradan qaldırır, iqtisadi artıma əhəmiyyətli töhfə verir".

Bunun sözələrinə görə, Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən həyata keçirilən İslahatlar, layihələr rəğbatla qarşılınır: "Son dövrlərdə Vergi Məcləsinə edilən alavə və dayışıklıklar nəticəsində vergi güzəştləri və azadolmaların sayı artıb. Belə mütəraqqili İslahatlardan biri də azad edilmiş ərazilərdə fəaliyyət göstərəcək sahibkarlər üçün tətbiq ediləcək güzəştlərdir. AMCHAM olaraq, Azərbaycana birbaşa xarici investisiyaların cəlb üçün bir sıra tədbirlər həyata keçiririk".

N.Nəsrullayeva-Müdüroğlu alavə edib ki, vergi sistemində əhəmiyyətli kadr İslahatları aparılib, effektiv elektronlaşdırma sayasında vətəndaş-məmər təməs minimuma endirilib, nağdsız ödənişlərin sayı artıb.

"Azad edilmiş ərazilərdə sürətli bərpaçı təmir edəcək bütün zəruri addımlar atılır"

"İşgaldən azad edilmiş ərazilərdə istehsal təyinatı maqsadlı idxlə olunacaq xammal və materialların, eləcə də texnika və texnoloji qurğuların siyahısı hazırlanıb. Dövlət qurumları ilə razılışdırılın". Bunu iqtisadiyyat Nazirliyinin söbə müdürü Zəmin Bədrihanov "Heydər Əliyev və Azərbaycanın vergi sistemi: yeni çağışlırla doğru" mövzusundan keçirilən konfransda deyib.

Onun sözələrinə görə iqtisadiyyat Nazirliyinin əsas vəzifələrindən biri işgaldən azad edilmiş ərazilərdə olverişli biznes mühitinin yaradılmasıdır. Vergi və gəmərük güzəştlərinin tətbiqi, dövlət sosial sigorta ödənişləri ilə bağlı subsidiyalasdırma, sahibkarların maliyyə mənbələrinin çoxş imkanlarının artırılması, kommunal xidmətlərin güzəştlər ilə öndənilməsi, işgaldən azad olunmuş ərazilərə mütəxəssislərin cəlb edilməsi ilə bağlı əmək kvotasının yaradılması və iş icazasının verilməsi ilə bağlı artıq bir sıra tədbirlər görülür.

"Vergi azadolmaları xarici investisiyaların cəlbina yardım edəcək"

"Azad edilmiş ərazilərimizin bərpasına yönələn vergi azadolmaları, güzəştlər həmin ərazilərdə biznes mühitinin gücləndirilməsinə və inkişafına, əməniyyətə, Azərbaycanın regiondakı biznes rəqəbat qabiliyyətinə təkan verəcək və xarici investisiyaların cəlbina yardım edəcək".

Bunu AMCHAM-in prezidenti Nargiz Nəsrullayeva-Müdüroğlu "Heydər Əliyev və Azərbaycanın vergi sistemi: yeni çağışlırla doğru" mövzusundan keçirilən konfransda deyib.